

NASUs høstmøte 2015

28. oktober 2015 i HLFs lokaler kl. 10-15

Til stede:

- Nils Egge (ØNH-legene, Audiologisk utvalg)
- Guri Engernes Nielsen (Audiopedagogene)
- Håvard O. Paulsen (Audiografene)
- Georg Træland (NTAF)
- Bjørn Kristiansen (NDF)
- Steinar Birkeland (HLF, referent)
- Bo Engdahl (Folkehelsa, sak 2)
- Merete Orholm (HLF, sak 2 og 3)

Dagsorden:

1. Godkjenning av referat fra NASUs vårmøte 2015 (Steinar Birkeland, HLF)
2. HUNT 4 og arbeidet for å finansiere hørselsdelen (Bo Engdahl, Folkehelsa)
3. Statsbudsjettet 2016 og hørselssektoren (Merete Orholm, HLF)
4. Nasjonal referansegruppe for tinnitus – representanter fra profesjonsforeningene (Guri E. Nielsen, Audiopedagogene)
5. Statped: Diskusjonssak (Håvard O. Paulsen, Audiografene):
6. Standarden for høreapparatformidling (Håvard O. Paulsen, Audiografene):
7. Nytt pensum på audiografutdanningen - symbolbruk (Håvard O. Paulsen, Audiografene)
8. NAS´ nordiske kartleggingsstudie – status og fremdriftsplan (Steinar Birkeland, HLF)
9. Beramning av NASUs vårmøte 2016
10. Eventuelt
 - a. Brukergruppe for APD/AN (Guri E. Nielsen, Audiopedagogene)

1. **GODKJENNING AV REFERAT FRA NASUS VÅRMØTE 2015 (Steinar Birkeland, HLF)**

VEDTAK: Referatet ble godkjent.

2. **HUNT 4 OG ARBEIDET FOR Å FINANSIERE HØRSELSDELEN: (Bo Engdahl, Folkehelsa)**

HUNT står for helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag, og skal nå gjennomføres for fjerde gang. For snart 20 år siden ble hørsel inkludert i HUNT2, og nå er det åpnet for å inkludere hørsel i HUNT4 – forutsatt finansiering. Lykkes Folkehelsa med dette får vi data som er oppdaterte og som egner seg i longitudinelle studier. I HUNT2 slo impulsstøy sterkest ut – denne gang er det naturlig å fokusere på blant annet fritidsstøy og psyko-sosiale faktorer. Hørselsdataene vil kunne kobles til HUNT-data for øvrig og andre relevante helsedata. Studien designes med seks hovedstasjoner pluss ambulansedatainnsamling. Estimert utvalg er på +30.000 innbyggere. Når det gjelder finansieringen har hørselsdelen foreløpig fått en million kroner fra Folkehelsa. Flere skal søkes, blant annet Norges forskningsråd. Studien starter 1. september 2017 og skal vare til februar 2019. Totalbudsjettet er på ti millioner kroner. Prosjektgruppen er bredt sammensatt. Folkehelsa og HLF samarbeider tett om å sikre finansiering, blant annet gjennom å delta i høringer i Stortinget. Helsestadsråd Høyre proklamerte nylig at HUNT4 er fullfinansiert, men hørselsstudien har status som tilleggsstudie og må derfor finansieres separat. Det fordrer oppfølging inn mot sentrale myndigheter og politikere, dels fra HLF, dels fra Folkehelsa, dels prosjektgruppen. 10. november møtes HUNT, Folkehelsa og HLF om hørselsdelen av HUNT4. Det ideelle finansielt, i motsetning til HUNT2s hørselsdel, er å finne finansierer som er mest mulig åpne for bruken av dataene med NTNU som dataeier.

Vedtak: NASU stiller seg bak hørselsdelen av HUNT4.

3. **STATSBUDSJETTET 2016 OG HØRSELSSEKTOREN (Merete Orholm, HLF)**

I januar 2014 leverte HLF alle budsjettinnspill for arbeidet med Statsbudsjettet for 2016. HLF var siden i fem Stortingskomiteer og la frem sine innspill til arbeidet med Statsbudsjettet for 2016, blant annet i Helse og omsorgskomiteen og i Arbeids- og sosialkomiteen. Der ble det satt fokus på å få hørsel inn i HUNT4 samt nasjonale helsestatistikker/profiler. I tillegg ble søkelyset rettet inn mot mestring/rehabiliteringstilbud spesialisert og kommunalt som naturlig oppfølging til tiltakende volumer i tilpasning av høreapparater (8% økning på ett år). Det er utvilsomt behov for større kapasitet og tverrfaglig samarbeid – inkludert audiopedagogene som lett faller ut, i og med at disse profesjonsutøverne ikke er autorisert som helsepersonell – spørsmålet er bare hvordan dette skal virkeliggjøres; jf. merknaden fra H og FrP knyttet til Primærhelsemeldingen om lettere adgang til audiograf (<http://www.dagensmedisin.no/artikler/2015/10/28/vil-apne-for-direkte-henvisning-fra-fastlege-til-audiograf/>); HLF fokuserer i den aktuelle saken på at dette handler om medisinsk avklarte pasienter.

Vedtak: Redegjørelsen tas til orientering. Når det gjelder eventuell utvidelse av rettighetene til audiografene, må refusjonsretten avgrenses til å gjelde medisinsk avklarte pasienter.

4. **NASJONAL REFERANSEGRUPPE FOR TINNITUS – REPRESENTANTER FRA PROFESJONSFORENINGENE (Guri E. Nielsen, Audiopedagogene)**

Formålet er å lage et kompetansenettverk, som starter ut med å gå gjennom 2005-rapporten fra arbeidsgruppen for tinnitustilbudet, og fokuserer på å identifisere fokusområder og jobbe fagpolitisk med disse. Det vurderes som formålstjenlig å benevne forumet for «Nasjonalt kompetansenettverk for tinnitus» e.l. I utgangspunktet er forumet tenkt å være flerfaglig uten representasjon fra brukerorganisasjonene, selv om det er naturlig å informere og involvere disse i pågående prosesser.

Profesjonsforeningene har oppnevnt følgende representanter til referansegruppen:

- Audiopedagogene: Håvard Trones (vara: Guri Engernes Nielsen)
- Audiografene: Siri Merethe Bergseth (vara: Ingrid Nordahl Kristoffersen og Janne Hallset Mykkelbost)
- NTAF: Georg Træland (vara foreløpig ikke oppnevnt)
- Ingvild Ørpen (vara: Haakon Arnesen)

VEDTAK: Konstitueringsmøte avholdes 20. januar 2016 i HLFs lokaler kl. 11-15. Møtet brukes blant annet til å avklare forumets navn.

5. **STATPED: DISKUSJONSSAK (Håvard O. Paulsen, Audiografene)**

- Del 1: «Diskusjonssak: Fra 2013 ble fylkesaudiopedagogene fjernet, i en situasjon hvor det blir stadig mer hørselsteknisk tilrettelegging i skolen med alt det krever av oppfølging psyko-sosialt og hørselsteknisk. Dagens system er slik at sykehusene melder til Statped og den enkelte kommune når det avdekkes et barn med behov for tilrettelegging. Statped har intet ansvar, det er kommunens hele og fulle ansvar å søke Statped om støtte. Om ikke det gjøres samler papirene støv hos Statped. Audiografforeningen har fått rapporter fra to fylker i Sør-Øst der audiopedagoger har fått refs for å veilede brukerne framfor kommunene. Er dette en sak for NASU, der vi kan kartlegge iblant egne medlemmer og deretter komme med en uttalelse eller gjøre et framstøt inn imot Statped?» En stor utfordring er at Statped ikke lenger primært skal jobbe med brukere, i alle fall så lenge det ikke er definert hvem som skal jobbe slik – verken på kommunenivå eller i spesialisthelsetjenesten. Det er et stort behov på hørselsfaglig veiledning ut mot skolene som en følge av at disse tilføres stadig mer hørselsteknisk utstyr. Skolene henvender seg i dag til hjelpemiddelsentralene, men det er sjelden tilstrekkelig. Ideelt sett bør flere aktører samarbeide, typisk hørselssentral, hjelpemiddelsentral, kommunen (skole) og Statped. I dag er hørselssentralene passifisert av at melderutinen er endret til at skolen skal bestille hos PPT – dette er betenkelig av flere grunner, blant annet at barn og deres omgivelser trenger målrettet oppfølging fra hørselssentralen ved audiopedagog, og at PPT i svært liten grad har hørselsfaglig kompetanse. Andre endringer får samme effekt, nemlig at hørselshemmede barn blir usynliggjorte og går under radaren for hørselsfaglig oppfølging. NASU kan med fordel invitere Statped til dialog om riktige rutiner, både sentralt og på regionnivå. I følge Marie Elise Axelsen i Statped

sentralt utvikles det nå et nasjonalt meldeskjema. Det er av interesse for sektoren å bruke dette systemet til å generere styringsdata.

- Del 2: «Statped sitter på data som burde vært systematisert statistisk sett. De er i en unik situasjon da det er dit alle barn med hørselstap meldes. Statped er en etat i Undervisningsdirektoratet.» Se diskusjonen gjengitt under Del 1.

VEDTAK: NASU inviterer Statped ved Gudmund Eikli til NASUs vårmøte 2016 for å redegjøre for arbeidet med Nasjonalt meldeskjema og Statpeds arbeid overfor hørselshemmede barn. HLF ser nærmere på mulighetene som ligger i nasjonalt meldeskjema.

6. **STANDARDE FOR HØREAPPARATFORMIDLING (Håvard O. Paulsen, Audiografene)**

«(Ny) Norsk Standard for høreapparattilpasninger gir et bra grunnlag for hva som forventes av de som leverer ut høreapparater. Den forteller noe om hvilke tester og undersøkelser som skal/bør gjøres noe som kan sies å sikre en viss kvalitet. Det som dessverre mangler er en garanti på hvor mange minutter hver pasient skal være garantert ved hver konsultasjon; kartlegging, tilpasning og deretter kontroller. Audiografforbundet har forsøkt å kartlegge hvor tid audiografene i landet har per pasient, og det varierer fra 1 klokke med 2 audiografer for barn til 15 minutters konsultasjoner uavhengig om det er barn eller voksne. Et absolutt verstingeksempel er 15 minutter der legen forlangt både standard hørselstester samt kontroll av høreapparater. HLF: Bør være en soleklar kampsak som ganger absolutt alle medlemmer. NAF: Dette er snakk om arbeidsvilkår, yrkes stolthet og anseelse samt at fokus må bort fra hva vi leverer, og over på vilkårene vi har for å levere. NAF oppfordrer NASU til å sette ned anbefalte retningslinjer for de ulike konsultasjonene audiografene har. Evt selvsagt også audiopedagogers konsultasjoner om det ses et behov for dette.» På grunn av tidspress kuttet det en god del på tidsbruk i audiologiske konsultasjoner. Her trengs det en minimumsstandard. Tidligere arbeid på å revidere forskriften for høreapparattilpasning – Vedlegg 3 til paragraf 10b fra 1986:

<https://www.nav.no/rettskildene/Vedlegg/Vedlegg+3+til+%C2%A7+10+b+-+Krav+til+kvalifikasjoner,+regler+for+unders%C3%B8kelse,+krav+til+utstyr,+lokaler+mv.+og+om+faglig+medvirkning+ved+unders%C3%B8kelse+av+h%C3%B8rselshemmede,+avtrykk+av+%C3%B8regang+og+tilpasning+av+h%C3%B8reapparat.104085.ems> – stoppet opp i forbindelse med Høre og bli hørt-utredningen.

VEDTAK: Arbeidet med den reviderte forskriften for høreapparattilpasning (Vedlegg 3 til paragraf 10b) må gjenopptas.

7. **NYTT PENSUM PÅ AUDIOGRAFUTDANNINGEN – SYMBOLBRUK
(Håvard O. Paulsen, Audiografene)**

Innspill fra Lisbeth Wingaard, Rikshospitalet: «Leser i Audiografen at HIST har tatt i bruk nytt pensum for studentene, noe som medfører metodiske endringer og ny symbolbruk. Skal det audiologiske miljøet i Norge følge etter? Jeg tenker slike endringer bør komme fra audiologisk utvalg, det bør være en bevissthet rundt hvem/hvilket forum som kommer med forslag til endringer som berører hele miljøet? Det kan hende HIST har tatt endringene opp med audiologisk utvalg allerede og at dere er enige om dette, da tror jeg det kunne vært klokt at det er som NASU presenterer endringene bredt og kommer med en anbefaling - god forankring.» Audiografprogrammet beklager i en Epost til Audiografforbundet at det er gjort endringer uten dialog med NASU. Veilederne som brukes av Audiografprogrammet ble heller ikke forespurt om endringene. Det er lignende utfordringer når det gjelder symbolbruk.

Vedtak: Audiografprogrammet (PAU) inviteres til NASUs vårmøte 2016 for å redegjøre for nye retninger innen audiologien, inkludert ny symbolbruk og nye regler for maskering, samt dialog for videre samhandling mellom PAU og NASU. NASU oppfordrer de audiologiske utdannelsene til å involvere NASU i relevante prosesser på metoder, symbolbruk o.l. som berører det audiologiske fagmiljøet og/eller brukerorganisasjonene.

8. **NAS' NORDISKE KARTLEGGINGSSTUDIE – STATUS OG
FREMDRIFTSPLAN (Steinar Birkeland, HLF)**

Manus til de nordiske delrapportene ferdigstilles innen utgangen av oktober 2015. Medio november skal redaktør Clas Möller ha klar en samlet presentasjon – på svensk og engelsk – som gjør det mulig å sammenligne de nordiske landene på hørselsrehabilitering. Denne gjøres offentlig som en åpent tilgjengelig pdf, som også vil romme de nasjonale delrapportene. Filen legges ut på NAS' hjemmeside, evt. blir den også trykket opp om NAS' styre går for det.

VEDTAK: Tas til orientering.

9. **BERAMMING AV NASUs VÅRMØTE 2016**

VEDTAK: Vårmøtet avvikles fredag 15. april 2016 kl. 10-15 i HLFs lokaler.

10. **EVENTUELT**

a) BRUKERGRUPPE FOR APD/AN PÅ HLFS NETTSIDER (Guri Engernes Nielsen)

Ettersom det nå begynner å bli et visst fokus på APD/AN i fagmiljøet, men uten at det er etablert konsensus verken på faglig tilnærming eller informasjon, er det absolutt grunnlag for brukerorganisering. Dette sogner naturlig til HLF.

VEDTAK: Saken oversendes HLF.

Oslo, 5. november 2015